

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Útmutató

a koronavírus terjedésének megelőzésére és a kockázatok csökkentésére a szociális szakosított ellátást nyújtó, a gyermekek átmeneti gondozását nyújtó, a gyermekvédelmi szakellátást biztosító intézmények és a javítóintézetek részére

A veszélyhelyzet a Kormány döntése értelmében 2020. június 18-ával megszűnt. Mindazonáltal az új koronavírus fertőzéssel leginkább veszélyeztetett, a szakosított szociális és gyermekvédelmi ellátást nyújtó intézményekben élők védelme érdekében a korlátozó intézkedések feloldása mellett a védekezéshez és megelőzéshez szükséges feltételek biztosítása továbbra is indokolt és szükséges.

Jelen útmutatóban szereplő iránymutatással segíteni kívánjuk a szociális szakosított ellátást nyújtó intézmények, a családok és gyermekek átmeneti otthonai és a helyettes szülők, valamint a gyermekvédelmi szakellátást biztosító nevelőszülői hálózatok, gyermekotthonok, területi gyermekvédelmi szakszolgálatok (a továbbiakban együtt: gyermekvédelmi szakellátási intézmények) és a javítóintézetek COVID-19 vírus terjedésének megelőzése érdekében követendő eljárását. Az útmutatóban foglaltak 2020. június 18. napjától visszavonásig érvényesek.

I. A szociális szakosított ellátást nyújtó intézmények, a családok és gyermekek átmeneti otthonai és a helyettes szülők

Minden ellátási forma esetében szükséges:

- Az intézmény
 - folyamatosan tájékozódjon a megelőzéshez kapcsolódóan közzétett információkról, az Országgyűlés által elfogadott törvényekről, a kiadott kormányhatározatokról és kormányrendeletekről, továbbá az ágazati útmutatókról (www.koronavirus.gov.hu, www.nnk.gov.hu, www.szocialisportal.hu, www.magyarokzlony.hu),
 - kövesse nyomon az Operatív Törzs bejelentéseit,
 - a hozott intézkedésekről informálja az igénybevevőket és a dolgozókat,
 - a felmerülő kérdésekre adjon választ, valamint
 - minden információt adjon át arról, hogy mit tehetnek az igénybevevők és a dolgozók maguk és a környezetük védelme érdekében.

A szociális szakosított ellátást nyújtó intézményekben élő személyek koruk vagy állapotuk (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalanok, pszichiátriai- és szenvedélybetegek) és az átmeneti gondozást igénybevevő családok és gyermekek az intézményi adottságokból fakadóan a koronavírus kiemelt rizikó csoportját jelentik, így elengedhetetlen a prevenció intézkedések betartása saját maguk és a

munkatársak védelme érdekében. Az intézkedések legfőbbje ezen intézmények napi rutinja, betartásuk továbbra is kiemelten fontos.

Az Országos Tisztifőorvos a 13305-59/2020/EÜIG. számú, 2020. június 18-án kelt határozatával **feloldotta a szakosított ellátást nyújtó szociális intézményekben elrendelt látogatási és intézmény-elhagyási tilalmat**, melynek eredményeképpen a jelen útmutatóban foglaltak betartása mellett helyre áll az intézmények korábbi működési rendje.

Az Országos Tisztifőorvos határozata az alábbi linken érhető el:

http://szocialisportal.hu/documents/10181/250000/13305_59_2020_EUIG.pdf/4bab3f54-7644-1869-4dd6-688f81236cd5

Az ellátottak és dolgozók védelme érdekében a következő intézkedések betartása továbbra is szükséges:

- Saját otthonából új ellátott felvétele és kórházból át, illetve visszavett ellátottak esetén az oro/nasopharyngealis törletmintá SARS-CoV-2 PCR vizsgálat szükségességét az NNK által kiadott szociális intézetekre vonatkozó Eljárásrend határozza meg.
A hajléktalanok éjjeli menedékhelye igénybeviteléhez SARS-CoV-2 PCR vizsgálati eredmény nem szükséges.
Az intézmény az NNK által kiadott szociális intézetekre vonatkozó Eljárásrend és jelen Útmutató előírásaiban nem rögzített esetekben, nem kérhet az ellátottaktól SARS-CoV-2 PCR vizsgálati eredményt (például hétvége után visszatérő ellátottaktól nem kérhet).
- Az intézmény vezetőjének szükséges a koronavírus terjedésének megelőzését szolgáló **látogatási rendet kidolgoznia**, és azt az intézmény honlapján, valamint a bejáratnál kifüggesztve nyilvánosságra hoznia, illetve a gondozottakkal megismertetnie.

A látogatási rend kidolgozása során javasoljuk a következők szem előtt tartását:

1. Az ellátottak látogatását olyan módon célszerű megszervezni, hogy a látogató csak azzal a gondozottal kerüljön 2 méteren belül távolságra 15 percen túl, akit meg akart látogatni (rokona, ismerőse).
 2. Fertőző betegség jeleit mutató személy nem látogathat ellátottat.
 3. A látogatók részére folyékony szappannal végzett kézmosási lehetőséget és/vagy vírusölő hatású kézfertőtlenítőszerrel kell biztosítani és erre fel kell hívni a látogatók figyelmét
 4. Amennyiben megoldható, javasolt a látogatást az intézmény kertjében, udvarán megoldani, ha ott az egyes családok/ismerősök között 2 méteres távolság biztosítható.
 5. Ha a szabadban történő találkozás a látogatóval nem biztosítható, akkor lehetőleg olyan helyiségben történjen a látogató fogadása, ahol az egyes csoportok között (ahol a család/ismerős együtt van) 2 méteres távolság biztosítható, vagy a látogatás céljára egy külön helyiséget célszerű biztosítani.
 6. Maximalizálni kell az egyidőben történő látogatók számát.
 7. Többágyas szobában, ágyban fekvő gondozottat orr-szájmaszk viselésével és egyszerre csak egy személy/családtag látogathat.
- **Szükséges felkészülni a betegség tüneteit mutató igénybevevők elkülönítésére, átgondolni és írásban rögzíteni az izoláció gyakorlati megvalósítását** az intézmény rendelkezésére álló személyi és tárgyi feltételek figyelembevételével. Az izolációs tervben foglaltakról, a lakók elhelyezésében

bekövetkező esetleges módosításokról (pl. átköltözés másik szobába) az érdekképviselői fórum tagjait, a lakókat és a dolgozókat tájékoztatni kell. A tájékoztatás céljából - a szociális távolságtartás szabályainak a figyelembevételével - lakógyűlést lehet összehívni.

- A szociális szakosított intézményekben a készpénzzel történő térítési díj befizetést lehetőség szerint meg kell szüntetni, fel kell hívni a fizetési kötelezettséggel rendelkező személyek, hozzátartozók figyelmét arra, hogy fizetési kötelezettségüket átutalással vagy postai befizetéssel teljesítsék.
- Az intézményi infekciókontroll feladatokat és az ellátottak COVID-19 megbetegedéssel kapcsolatos teendőit az Országos Tisztifőorvos és a Miniszter által jóváhagyott szociális intézményekre vonatkozó eljárásrend tartalmazza, ennek betartása kötelező. Kiemelten felhívjuk a figyelmet a következőkre:
 - A munkatársak fokozottan figyeljék saját és az igénybevevők esetében az új koronavírus okozta tünetek megjelenését. **Szükséges a láz és légúti tünetek folyamatos monitorozása** az igénybevevők körében (naponta kétszeri lázmérőzés **érintésmentes hőmérővel vagy biztosítva a hőmérők megfelelő fertőtlenítését az ellenőrzések között**), és annak dokumentálása, a változások követésével). Koronavírusra utaló tünet megjelenése esetén haladéktalanul értesíteni kell az intézmény orvosát vagy a háziorvost, és haladéktalanul gondoskodni kell az elkülönítésről.
 - **Koronavírusra utaló tünet esetén az ellátottat úgy kell tekinteni, mintha fertőzött lenne, és a járványügyi hatóság döntéséig az írásban rögzített izolációs tervben foglaltak szerint kell eljárni.**
 - **Folyamatosan biztosítani szükséges az intézmények jogszabályban előírt módon történő egészségügyi ellátását, a szerződött orvosok és egészségügyi szakemberek helyszínen való munkavégzését és rendelkezésre állását, szükség esetén az egészségügyi ellátás biztosítására kötött szerződést felül kell vizsgálni.**
 - Az alapvető **higiéniai szabályok**, valamint a köhögési etikett **fokozott betartása szükséges** az igénybevevők és a munkatársak körében:
 - Kézmosási és –fertőtlenítési lehetőségek megteremtése (étkezés előtt és étkezés után, a lakókkal való érintkezés előtt és után, szennyezett felszínnel való érintkezés után).
 - A kéz higiénéről való tájékoztatás (plakát, piktogram a kézmosók fölött) kifüggesztése szükséges.
 - Papírtörölköző és folyékony szappan biztosítása a mosdókagylóknál.
 - Étkezés előtti kézmosásra fel kell hívni a figyelmet, és szükség esetén a kézmosás megtörténtét ellenőrizni szükséges
 - Tüsszentés és köhögés esetén papírzsebkendő használata, amit azonnal szemetesbe kell dobni, majd alapos kézmosás szükséges.
 - A felsőruházat és a személyes textíliák gyakoribb tisztítása.
 - A megszokott érintkezési, üdvözlési formákat, például a kézfogást, a pusztit, a baráti ölelést mellőzni kell (kivéve a családtagok között)
 - Az **intézménybe való belépéskor** - és az intézménybe való tartózkodás ideje alatt akár többször is - **szükséges az alapvető kézfertőtlenítés megtétele**, kéz higiéné fenntartása, amelyet a munkatársaknak kötelező figyelemmel kísérni, ellenőrizni.
 - Folyamatosan nyomon kell követni az ellátottak alap higiénés állapotát, a fürdésre, tisztálkodásra, a ruha cseréjére fel kell hívni az ellátottak figyelmét.

- Az igénybevevők ruháit fertőtlenítő mosószerrel vagy fertőtlenítő adalékot tartalmazó mosószerrel szükséges mosni.
 - **Az intézmények fertőtlenítő takarítását folyamatosan biztosítani szükséges** (beleértve a lakószobákat, közösségi helyiségeket, vizes helyiségeket és a munkatársak tartózkodására szolgáló helyiségeket is, korlát, kilincs, kapcsoló stb.), az igénybevevők takarításba történő bevonása kizárólag felügyelettel lehetséges.
 - Az intézményben lévő **felületeket naponta több alkalommal fertőtleníteni kell**, különös tekintettel az asztalokra, székekre, matrachuzatokra, ágykeretekre és minden olyan tárgyra, amelyet az ellátottak saját maguk kezelnek (pl.: mikrohullámú sütő, televízió távirányító, számítógép, telefon, kulcs stb.).
 - Az épületet és annak minden helyiségét naponta többször szükséges **átszellőztetni**.
- A közösségi terekben lehetőség szerint kerülni kell a zsúfoltságot, a közösségi programok, csoportfoglalkozások (ideértve az étkezéseket) alkalmával törekedni kell a személyek közötti legalább 2 méteres távolság megtartására. Amennyiben lehetőség van rá, javasolt az udvaron, szabadlevegőn való csoportfoglalkozások szervezése.
 - Az idősök tartós és átmeneti bentlakásos intézményében, a fogyatékos személyek otthonában és gondozóházában, valamint a hajléktalanok otthonába a munkavállalóknak az ellátottakkal való közvetlen érintkezéskor, vagy ha tartósan 2 méteren belüli távolságban vannak az ellátottakkal, míg a közösségi programok alkalmával és a közösségi terekben való tartózkodás esetén lehetőség szerint az ellátottaknak is orr-száj maszkot kell viselniük.
 - A hajléktalan személyek ellátását biztosító intézményekben a beengedési vagy az intézménybe való visszatérési protokollt ki kell egészíteni azzal, hogy **a beengedést megelőzően a hajléktalan személy testhőmérsékletének az ellenőrzése kötelező**. A normálistól eltérő testhőmérséklet esetén haladéktalanul értesíteni kell az intézmény orvosát vagy a területi ellátási kötelezettség nélküli háziorvost.
 - Azon **éjjeli menedékhelyek** esetében, amelyek nappali melegedővel azonos telephelyen találhatóak, célszerű biztosítani a folyamatos intézményben történő benntartózkodás lehetőségét.
 - Az ellátottak figyelmét fel kell hívni arra, hogy folyamatosan ugyanazon éjjeli menedékhely szolgáltatásait vegyék igénybe a fertőzésveszély csökkentésének az érdekében.

II. A gyermekvédelmi szakellátás és a javítóintézetek

Minden ellátási forma esetében:

- A fenntartó (állami, egyházi és civil) biztosítsa a **szükséges fertőtlenítőszer**eket megfelelő mennyiségben (pl: kézfertőtlenítő, felület fertőtlenítő, fertőtlenítő hatású mosószer stb), valamint a szükséges védőfelszerelést, és nyújtson támogatást a szolgáltató intézménynek.
- A gyermekvédelmi szakellátást biztosító intézmény, a javítóintézet az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság (OGYSZB) és az örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezet
 - folyamatosan tájékozódjon a megelőzéshez kapcsolódóan közzétett információkról, az Országgyűlés által elfogadott törvényekről, a kiadott kormányhatározatokról és kormányrendeletekről, továbbá az ágazati útmutatókról (www.koronavirus.gov.hu, www.nnk.gov.hu, www.szocialisportal.hu, www.magyarkozlony.hu),
 - kövesse nyomon az Operatív Törzs bejelentéseit,
 - tájékoztassa az ellátott gyermekeket, fiatal felnőtteket és a fiatalkorúakat (ellátottakat), a dolgozókat, az örökbe fogadni szándékozókat, a krízistanácsadásban részesülőket, a kapcsolattartásra jogosultakat a megtett intézkedésekről, és a felmerülő kérdéseikre adjon választ,
 - minden információt adjon át és rendszeresen frissítsen arról, hogy mit tehetnek az ellátottak és a dolgozók maguk és a környezetük védelme, a fertőzés megelőzése érdekében.
- A munkatársak továbbra is fokozottan figyeljék az ellátottak esetében a tünetek megjelenését, haladéktalanul legyenek segítségükre és indokolt esetben késelem nélkül vegyék fel az érdekükben a háziorvossal/intézményi orvossal telefonon a kapcsolatot.
- A személyes találkozások és együttműködések során meg kell tartani a biztonságos távolságot (2 méter) és továbbra is szükséges a fertőzés megelőzését szolgáló védőeszközök használata.
- Az alapvető higiéniai szabályok, valamint a köhögési etikett fokozott betartása szükséges az ellátott gyermekek és fiatal felnőttek, a munkatársak valamint az intézménybe érkező személyek körében:
 - Kézmosási és –fertőtlenítési lehetőségek megteremtése (étkezés előtt és étkezés után, a lakókkal való érintkezés előtt és után, szennyezett felszínnel való érintkezés után, az intézménybe történő belépéskor, a gyermek intézménybe történő visszatérésekor).
 - A kéz higiénéről való tájékoztatás (plakát, piktogram a kézmosók fölött) kifüggesztése szükséges.
 - Papírtörölkők és folyékony szappan biztosítása a mosdókagylóknál.
 - Étkezés előtti kézmosásra fel kell hívni a figyelmet, és szükség esetén a kézmosás megtörténtét ellenőrizni szükséges. Tüsszentés és köhögés esetén papír zsebkendő használata, amit azonnal szemetesbe kell dobni, majd alapos kézmosás szükséges.

- A megszokott érintkezési, üdvözlési formákat, például a kézfogást, a pusztit, a baráti ölelést mellőzni kell, kivétel ez alól a gyermek és kapcsolattartásra jogosult szülő, hozzátartozó közötti üdvözlés.
 - Az ellátást szolgáló helyiségeket rendszeresen szellőztetni szükséges és fertőtlenítésüket el kell végezni.
- **Az egy helyiségben tartózkodó szülők és gyermekek, valamint szakemberek (személyek) számát** korlátozni szükséges, annak érdekében, hogy a **megfelelő védőtávolság (2 méter)** biztosított legyen.
 - **Indokolt a gyermekek, a fiatal felnőttek és a munkatársak felsőruházatának és a személyes textíliáknak a gyakoribb tisztítása.**
 - **Az egyes ellátások, szolgáltatások – ha az a céljukkal nem ellentétes – szabad levegőn is biztosíthatóak.**

Otthont nyújtó ellátást, utógondozói ellátást biztosító nevelőszülői ellátás, gyermekotthoni (valamennyi gyermekotthoni típus) ellátás és a javítóintézeti ellátás esetében továbbá:

- **Az ideiglenes hatállyal elhelyezett és a nevelésbe vett gyermekek, valamint a javítóintézeti növendékek kapcsolattartásra jogosult hozzátartozói kapcsolattartási jogukat személyes találkozással is gyakorolhatják,** vagyis a nevelőszülő otthonába, a gyermekotthonba, a javítóintézetbe, a kijelölt kapcsolattartási helyiségbe beléphetnek. Ehhez kapcsolódóan biztosítani kell a kézmosási, kézfertőtlenítési lehetőséget. **A kapcsolattartás céljára szolgáló helyiségben tartózkodó szülők és gyermekek, valamint szakemberek (személyek) számát korlátozni szükséges,** annak érdekében, hogy a megfelelő védőtávolság (2 méter) biztosított legyen. A kapcsolattartásra szolgáló helyiségeket rendszeresen **szellőztetni** szükséges. A kapcsolattartás befejezését követően a helyiség fertőtlenítését el kell végezni. A kapcsolattartások szabad levegőn is biztosíthatóak. **Erről az érintetteket folyamatosan tájékoztatni szükséges.**
- **A csoportfoglalkozások** megszervezése során is figyelembe kell venni a védőtávolság betartását. Amennyiben lehetőség van rá, javasolt az udvaron, szabadlevegőn való csoportfoglalkozások megtartása.
 - **A gyermekek, az ellátottak folyamatos felügyeletének, ellátásának biztosítása,** az iskolai tanulmányokat folytató **gyermekek, fiatal felnőttek tanulása támogatásának megszervezése** a fenntartó és az intézményvezető/nevelőszülői hálózat vezetőjének együttes feladata. Ennek biztosításához **túlmunka elrendelése lehetséges.** **A gyermekek, az ellátottak a tantermen kívüli digitális munkarend szerinti tanulmányi kötelezettségének teljesítése,** valamint a **járványhelyzet okozta hatások megfelelő kezelése** érdekében különösen fontos a **gyermekotthonban, nevelőszülői hálózatban dolgozók, a tanulást támogató szakemberek (pl. gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, művészetterapeuta) és a segítő foglalkozású szakemberek (pl. pszichológus, mentálhigiénés szakember) intenzív támogatása.**
- **Ha az ellátott gyermek járványügyi zárlat alá helyezéséről döntött a járványügyi hatóság, és végrehajtási helyként a gondozási helyet határozta meg, akkor a gondozási helyen biztosítani kell az elkülönített elhelyezését a határozatban foglaltak szerint.**
- **Az engedély nélküli eltávozásról vagy kórházból visszatérő gyermek gondozási helyen történő elkülönítését is akkor kell biztosítani,** ha azt a járványügyi hatóság elrendelte.

- A települési önkormányzatok kötelező feladata a gyermekvédelmi szakellátásban részesülő nevelőszülőnél, gyermekotthonban elhelyezett óvodás, iskolás gyermekek, tanulók részére **az ingyenes intézményi gyermekétkeztetés biztosítása** a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény értelmében, a tantermen kívüli digitális munkarend szerinti oktatás ideje alatt is. Az erre **vonatkozó igényt a nevelőszülő, a gyermekotthon (lakásotthon) vezetője jelenti be** a gyermekgondozási helye szerinti **települési önkormányzatnak**.

Budapest, 2020. „ 09. ” „a.”

4. átdolgozott kiadás.

